

Sygn. akt XVII AmA 8/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVII Wydział Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSR (del.) Magdalena Kurc-Mazurkiewicz

Protokolant: Andrzej Tracz

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr (...) z dnia 5 grudnia 2011 r.

o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów i nałożenie kary pieniężnej

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XVII AmA 8/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 grudnia 2011 r., numer (...), wydaną po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko (...) spółce akcyjnej w W. (dalej: (...))

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej: u.o.k.k.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, w związku ze stosowaniem we wzorcach umownych o nazwie:

1. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.”

2. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”

postanowień o treści:

- „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury” (§ 7 ust. 4 „Umowy sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.”),

- „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury” (§ 7 ust. 3 „Kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”)

w wyniku, którego uznano, że ww. przedsiębiorca stosował praktykę, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 powołanej ustawy i stwierdzono zaniechanie jej stosowania z dniem 1 października 2011 r.

II. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 u.o.k.k. oraz stosownie do art. 33 ust. 4,5 i 6 tej ustawy w związku z:

1. Zaniechaniem umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) (dalej: Pr. Energ.).

2. Zaniechaniem umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 w związku z art. 5 ust. 3 Pr. Energ.

3. Zaniechaniem umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 5 ust. 3 Pr. Energ.

w wyniku, którego uznano, że ww. przedsiębiorca stosował praktykę, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 u.o.k.k. i stwierdzono zaniechanie jej stosowania z dniem 1 października 2011 r.

W punkcie III Decyzji, na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 oraz stosownie do art. 33 ust. 4,5 i 6 tej ustawy Prezes UOKiK nałożył na (...) karę pieniężną płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 w zakresie opisanym w punkcie:

1. I.1 sentencji decyzji w wysokości 220.359 złotych,
2. I.2 sentencji decyzji w wysokości 220.359 złotych,
3. II.1 sentencji decyzji w wysokości 550.899 złotych,
4. II.2 i 3 sentencji decyzji w wysokości 550.899 złotych.

Od powyższego rozstrzygnięcia, powód (...) wniósł odwołanie zaskarżając decyzję Prezesa UOKiK w całości oraz wnosząc o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Zaskarżonej decyzji powód zarzucił:

- 1) naruszenie art. 84 u.o.k.k. w związku z art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dowolność w zakresie ustaleń dotyczących działań powoda będących podstawą decyzji poprzez niezgodną z treścią zapisów i intencją stron interpretację umów.
- 2) naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 u.o.k.k. poprzez błędną wykładnię i bezpodstawne uznanie, że stosowana przez powoda klauzula jest tożsama z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, pomimo, iż z całości zebranego w sprawie wzajemnie uzupełniającego się materiału dowodowego nie sposób było dojść do takich ustaleń.
- 3) naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 u.o.k.k. poprzez błędną wykładnię i bezpodstawne uznanie, że powód naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, pomimo, iż z całości zebranego w sprawie wzajemnie uzupełniającego się materiału dowodowego nie sposób było dojść do takich ustaleń.

4) naruszenie art. 24 oraz art. 27 ust. 2 u.o.k.k. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzeniu zaniechania jej stosowania w sytuacji braku spełnienia przesłanki bezprawności działania.

5) naruszenie art. 9g ust. 12 Pr. Energ. Poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej nie jest integralną częścią każdego stosunku zobowiązaniowego, którego dotyczy niniejsze postępowanie oraz, że zawiera ona szczegółowe określenie parametrów technicznych energii elektrycznej.

6) naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 111 u.o.k.k. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na dowolnym, wybiórczym posłużeniu się przesłankami mającymi wpływ na położenie oraz wymiar kary pieniężnej.

Powód wniósł o:

- zmianę zaskarżonej decyzji w całości i stwierdzenie niestosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,
- zmianę zaskarżonej decyzji w części, w zakresie pkt III decyzji poprzez zmniejszenie wysokości kar pieniężnych nałożonych na powoda.

W uzasadnieniu odwołania, powód w pierwszej kolejności podniósł, że jego działaniom i zaniechaniom nie można przypisać cechy bezprawności na gruncie art. 24 u.o.k.k. W dalszej kolejności powód wskazał, że stosowane przez niego postanowienia umowne nie są tożsame z klauzulą abuzywną, wpisaną do Rejestru pod numerem 496, ponieważ termin płatności nie został w nich określony sztywno na 14 dni od wystawienia faktury, ale jako termin minimalny, to jest 14 dni, który w rzeczywistości wynosi od 16 do 24 dni. Zdaniem powoda w przypadku klauzuli wpisanej do Rejestru termin zapłaty przypada na okres 14 dni od daty wystawienia faktury, zaś w przypadku zapisu umownego będącego przedmiotem niniejszego postępowania, termin taki nie może być krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury.

W odniesieniu zaś do naruszenia obowiązku informacyjnego powód wskazał, że zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r. o sygn. III CZP 111/06 - nie istnieje obowiązek doręczania zatwierdzonych przez Prezesa URE Taryf, natomiast Taryfy te muszą być opublikowane. Powód podkreślił, że zarówno Taryfy (...) sp. z o.o., jak i Taryfy wszystkich innych operatorów systemów dystrybucyjnych działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są taryfami zatwierdzanymi przez Prezesa URE w drodze decyzji administracyjnej, co w świetle wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2007 r., sygn. III CSK 388/06 przesądza, że stanowią one wzorzec umowny. Ponadto powód wskazał, że umowa (...) (sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...)) zawierała w swojej preambule (pkt 2) odesłanie do ustawy Pr. Energ. Wraz z aktami wykonawczymi, w tym do rozporządzenia taryfowego, które zgodnie z deklaracją ustawową zawartą w art. 46 ust. 4 pkt 8 Pr. Energ. Określa między innymi sposób ustalania bonifikat za niedotrzymanie parametrów jakościowych energii elektrycznej i standardów jakościowych obsługi odbiorców oraz do rozporządzenia systemowego, które zgodnie z dyspozycją art. 9 ust. 4 pkt 2 Pr. Energ. określa m.in. parametry jakościowe energii elektrycznej standardy jakościowe obsługi odbiorców. Podobne odniesienia zawierała Umowa Kompleksowa w § 1 ust. 11. Dalej powód podkreślił, że całkowicie niezrozumiała pozostaje stwierdzona przez pozwanego praktyka polegająca na zaniechaniu umieszczania we wzorcu Umowy Kompleksowej - postanowień określających parametry techniczne energii elektrycznej, gdyż w Ogólnych Warunkach do Umowy Kompleksowej w pkt III znajdują się postanowienia określające takie parametry. Powód wskazał, że Prezes UOKiK wydając decyzję, pominął okoliczność, że zgodnie z art. 9g ust. 1 Pr. Energ. operatorzy systemów dystrybucyjnych i systemu przesyłowego obowiązani są do opracowania odpowiednio instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej lub instrukcji ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej (...). Zgodnie zaś z art. 9g ust. 4 pkt 6 instrukcje te określają w szczególności parametry jakościowe energii elektrycznej i standardy jakościowe obsługi użytkowników systemu. Zdaniem powoda konsument miał możliwość zapoznania się z każdym, stanowiącym integralną część umowy odesłaniem do przepisów i standardów obowiązujących, albowiem wszystkie powołane wyżej wzorce i integralne

części umowy są publikowane w Biuletynie URE zgodnie z wolą ustawodawcy. Powód podkreślił, że do 2009 r. wyłącznie Taryfa (...) zawierała bezpośrednio w swojej treści określenie wysokości bonifikat.

W odniesieniu zaś do nałożonej przez Prezesa UOKiK kary pieniężnej powód wskazał, że w punkcie I decyzji pozwany wyodrębnił dwa działania, w drugiej trzy zaniechania powoda, zaś w punkcie III pozwany nałożył cztery różne kary, co w ocenie powoda jest niezgodne z art. 106 ust. 1 pkt 4 u.o.k.k., albowiem karę pieniężną nakłada się za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Obowiązkiem Prezesa UOKiK przy nakładaniu kary pieniężnej jest udowodnienie wystąpienia przesłanki winy poprzez odwołanie się do takich elementów jak zamiar wywołania określonego skutku, czy kryterium dochowania należytej staranności, tymczasem działanie powoda nie miało charakteru zawinionego, co oznacza, że nie zachodziła przesłanka do nałożenia kary pieniężnej w myśl art. 106 ust. u.o.k.k. Ponadto w ocenie powoda fakt nałożenia, a tym bardziej wysokość kary nie odpowiadają zasadzie proporcjonalności, gdyż powód zaniechał stosowania praktyki jeszcze w trakcie postępowania. Zdaniem powoda Prezes UOKiK nie zbadał też jaki miał udział przychód przedsiębiorcy z działalności, której dotyczył zarzut naruszenia w ogólnym przychodzie (...). Prezes UOKiK przyjął jako podstawę obliczenia kary kwotę (...) złotych. Tymczasem przychód powoda w 2010 r. w zakresie zarzucanej praktyki wynosił (...) złotych.

W odpowiedzi na odwołanie, Prezes UOKiK podtrzymał stanowisko zaprezentowane w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem z dnia 27 kwietnia 2012 r. powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Pismem z dnia 9 lipca 2012 r. pozwany podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Na rozprawie w dniu 15 października 2013 r. poprzedzającej ogłoszenie wyroku stawili się prawidłowo zawiadomieni pełnomocnicy stron.

Sąd Okręgowy w Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ustalił następujący stan faktyczny:

Powód - (...) spółka akcyjna w W. prowadzi działalność gospodarczą między innymi w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, jej przetwarzania oraz sprzedaży (dystrybucji).

W ramach prowadzonej działalności powód zawiera umowy z konsumentami z użyciem wzorców umów, które regulują prawa i obowiązki tak spółki, jak i konsumentów korzystających z jej usług. W ramach prowadzonej działalności powód wykorzystywał następujące wzorce umowy:

1. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.” wraz z załączonym do niej wzorcem p.n. „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią (...) Sp. z o.o.”, stanowiące integralną część Umowy (na podstawie pkt 3 części wstępnej tej Umowy)- wprowadzona do obrotu z dniem 9 września 2008 r.

2. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”, wraz z załączonym do niej wzorcem p.n. „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych (grupy taryfowe (...))”, stanowiącym integralną część umowy kompleksowej (na podstawie § 1 pkt 12 tej Umowy)- wprowadzona do obrotu z dniem 1 lipca 2009 r.

W związku z otrzymaniem zawiadomienia dotyczącego podejrzenia stosowania przez (...) praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes UOKiK postanowieniem numer (...) z dnia 26 lipca 2011 r. (zmienionym postanowieniem numer (...) i numer (...)) wszczął postępowanie przeciwko ww. przedsiębiorcy pod zarzutem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ u.o.k.k. o treści:

- „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury” (§ 7 ust. 4 „Umowy sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.”),
- „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury” (§ 7 ust. 3 „Kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”)

oraz pod zarzutem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez:

1. Zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) (dalej: Pr. Energ.).

2. Zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 3 Pr. Energ.

3. Zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 3 Pr. Energ.

Pismem z dnia 26 lipca 2011 r. Prezes UOKiK zawiadomił (...) o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i wezwał do ustosunkowania się do postawionych zarzutów oraz do przedstawienia stosownej dokumentacji (k. 6 - 9 akt adm. wraz z dowodem nadania).

(...) przedstawił żadaną dokumentację (k. 10 - 24 akt adm.).

Pismem datowanym na 2 września 2011 r. (...) ustosunkował się do zarzucanych mu praktyk oraz poinformował, że objęte postępowaniem wzorce umowne wprowadził do obrotu w terminach:

- 1) Umowa kompleksowa - od 20 lipca 2010 r.,
- 2) OW do Umowy kompleksowej - od 1 lipca 2009 r.,
- 3) Umowa Sprzedaży TPA - od 9 września 2008 r.,
- 4) OW do umowy sprzedaży TPA - od 9 września 2008 r.

Ponadto (...) wskazał, że umów w oparciu o wzorzec p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” zawarł w 2009 r.- 0, w 2010 r.- 33.035, zaś w I poł. 2011 r.- 25.966, zaś całkowita ilość odbiorców indywidualnych według stanu na dzień 30 czerwca 2011 r. wyniosła 782.078. Natomiast w oparciu o wzorzec p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej - (...) zawarł w 2009 r.- 19 umów, w 2010 r.- 191 umów, a w I poł. 2011 r.- 3 umowy, zaś całkowita ilość odbiorców indywidualnych według stanu na dzień 30 czerwca 2011 r. wyniosła 46 (k. 58 - 63 akt adm.).

W celu usunięcia zarzutu stosowania niedozwolonych postanowień umownych oraz zarzutu braku postanowień określających wysokość bonifikaty, powód dokonał stosowanych zmian w stosowanych wzorcach umowy.

Pismem z dnia 13 października 2011 r. powód poinformował Prezesa UOKiK o zaniechaniu zarzucanych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i przedłożył nowe, zmienione wzorce umów (k. 113 - 133 akt adm.).

Pismem z dnia 17 października 2011 r. powód poinformował Prezesa UOKiK o wysłaniu do konsumentów zmienionych wzorców umów w 7 transzach w dniach od 10 - 16 października 2011 r. przedkładając raport z wysyłki listów (k. 142 - 146 akt adm.).

Pismem z dnia 27 października 2011 r. powód poinformował Prezesa UOKiK o zakresie przeprowadzonych zmian w stosowanych w obrocie z konsumentami wzorcach umów (k. 156 akt adm.).

Zawiadomieniem z dnia 3 listopada 2011 r. poinformowano powoda o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w postępowaniu i możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy (k. 158 - 159 akt adm.).

W piśmie z dnia 15 listopada 2011 r. powód zajął stanowisko w sprawie, które podtrzymał i rozwinął w odwołaniu od decyzji Prezesa UOKiK (k. 172 - 175 akt adm.).

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na oddalenie w całości.

Zgodnie z przepisem art. 24 ust. 1 i 2 u.o.k.k. zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 pkt 1 cytowanej ustawy stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Natomiast w pkt 2 ww. przepisu ustawy ustawodawca wskazał, że praktyką taką może być również naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Praktykami naruszającymi zbiorowe interesy konsumenta są zatem - takie zachowania przedsiębiorców, które spełniają łącznie dwa warunki. Po pierwsze - są bezprawne, a po drugie - naruszają interes konsumentów. Bezprawność to sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Natomiast naruszenie interesu konsumentów odnosi się wyłącznie do interesu prawnego rozumianego jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Interes ekonomiczny konsumentów podlega bowiem ochronie przewidzianej przez przepisy prawa antymonopolowego.

W pierwszej kolejności, odnosząc się do zgłoszonego przez powoda zarzutu naruszenia przez Prezesa UOKiK art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 u.o.k.k. poprzez błędną wykładnię i bezpodstawne uznanie, że stosowana przez powoda klauzula jest tożsama z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone Sąd uznał, iż wszystkie wskazane w zaskarżonej decyzji postanowienia wzorców umów są tożsame z treścią postanowienia uznanego za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanego do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Fakt więc umieszczenia przez powoda postanowień, których treść jest tożsama z treścią postanowienia wpisanego do rejestru, we wzorcach umownych zawieranych w stosunkach z konsumentami - jednoznacznie wskazuje, iż stosował on praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie zaś z art. 27 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24.

W świetle powyższego oraz zarzutów podniesionych w odwołaniu od decyzji, niezbędne jest dokonanie oceny, czy w istocie postanowienia stosowane przez powoda są tożsame z postanowieniem wpisanym do rejestru postanowień umownych. Wskazać przy tym należy, że Sąd dokonuje oceny nie tylko na podstawie kryterium identyczności postanowień, ale również na podstawie ich tożsamości. Zgodnie bowiem z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. III SZP 3/06) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień

uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Przechodząc do oceny bezprawności poszczególnych postanowień wskazanych w zaskarżonej decyzji Sąd zważył, iż:

- postanowienie z punktu I.1 decyzji Prezesa UOKiK o treści:

„Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury”

jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień uznanych za niedozwolone pod pozycją 496 o treści „Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą regulowane na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę (...) 14 dniowym od daty wystawienia faktury w przypadku wysyłki pocztą z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym w fakturze”, gdyż uzależnia spełnienie świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli kontrahenta konsumenta oraz przyznaje kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy, a więc wypełnia przesłanki z art. 385³ pkt 8 i 9 k.c. W ocenie Sądu zarówno postanowienie wpisane do rejestru, jak i postanowienie stosowane przez powoda przewidują dla konsumenta ten sam skutek, a mianowicie w sytuacji, gdy faktura już wystawiona przez przedsiębiorcę zostanie wysłana do konsumenta z opóźnieniem, termin do zapłaty należności zostanie automatycznie skrócony. Tak ustalony termin płatności - nie uwzględnia czasu wysłania faktury przez zakład energetyczny oraz czasu realizacji przekazu faktury, co może wpłynąć na niewywiązanie się konsumenta z nałożonego zobowiązania w terminie. Skoro więc przedsiębiorca wyraźnie wskazał, że termin zapłaty nie może być krótszy niż 14 dni od wystawienia faktury, należy liczyć się z tym, że w istocie może on wynieść 14 dni. Kwestionowane postanowienie dopuszcza przecież taką możliwość. Nie jest przy tym istotne, że według twierdzeń powoda, termin ten w rzeczywistości wynosił od 16 - 24 dni. Dla oceny abuzywności Sąd bierze pod uwagę postanowienie w brzmieniu stosowanym przez powoda. Zgodzić się należy z Prezesem UOKiK, że kwestionowana regulacja naraża niezasadnie konsumentów na odpowiedzialność z tytułu opóźnienia w zapłacie należności wynikających zawartej umowy, bowiem w sytuacji, gdy z przyczyn leżących po stronie powoda lub nawet niezależnie od tych przyczyn, faktura zostanie wysłana z opóźnieniem, konsument mając bardzo krótki termin do zapłaty zmuszony będzie do zapłaty odsetek za opóźnienie. Sąd uznał więc, że pomimo różnicy w treści oba postanowienia przewidują dla konsumenta ten sam skutek.

Powyższe rozważania należy odnieść również do postanowienia z punktu I.2 decyzji Prezesa UOKiK, bowiem postanowienia stosowane przez powoda są tej samej treści i wywołują takie same skutki dla konsumentów, mimo że dotyczą różnych wzorców umownych.

Reasumując wskazać należy, że analiza porównawcza treści poszczególnych postanowień zakwestionowanych w toku niniejszej sprawy, zdaniem Sądu, jednoznacznie potwierdza, że wskazane postanowienia wzorców umowy stosowanych przez przedsiębiorcę w umowach z konsumentami są tożsame z postanowieniem wpisanym do rejestru. Uprawdopodobniona została więc przesłanka bezprawności działania powoda.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 u.o.k.k. poprzez błędną wykładnię i bezpodstawne uznanie, że powód naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, pomimo Sąd uznał za niezasadny.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 Pr. Energ. dostarczanie paliw gazowych lub energii odbywa się, po uprzednim przyłączeniu do sieci, o którym mowa w art. 7, na podstawie umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji albo umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji i umowy o świadczenie usług magazynowania paliw gazowych lub umowy o świadczenie usług skraplania gazu. Zgodnie zaś z art. 5 ust. 2 umowy te powinny zawierać co najmniej:

1) umowa sprzedaży - postanowienia określające: miejsce dostarczenia paliw gazowych lub energii do odbiorcy i ilość tych paliw lub energii w podziale na okresy umowne, moc umowną oraz warunki wprowadzania jej zmian, cenę lub grupę taryfową stosowane w rozliczeniach i warunki wprowadzania zmian tej ceny i grupy taryfowej, sposób prowadzenia rozliczeń, wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania;

2) umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii - postanowienia określające: moc umowną i warunki wprowadzania jej zmian, ilość przesyłanych paliw gazowych lub energii w podziale na okresy umowne, miejsca dostarczania paliw gazowych lub energii do sieci i ich odbioru z sieci, standardy jakościowe, warunki zapewnienia niezawodności i ciągłości dostarczania paliw gazowych lub energii, stawki opłat lub grupę taryfową stosowane w rozliczeniach oraz warunki wprowadzania zmian tych stawek i grupy taryfowej, sposób prowadzenia rozliczeń, parametry techniczne paliw gazowych lub energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy oraz okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania.

Umowa sprzedaży paliw gazowych lub energii powinna więc zawierać m.in. postanowienia określające wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców. Standardy jakościowe obsługi odbiorców zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie szczególnych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. Nr 189, poz. 1126 ze zmianami). W ramach tych standardów przedsiębiorstwo jest zobowiązane m.in. do przyjmowania i rozpatrywania wniosków i reklamacji odbiorców, nieodpłatnego udzielania informacji dotyczących zasad rozliczeń oraz aktualnych taryf. Wysokość bonifikat za niedotrzymanie standardów określona została w ww. Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, przy czym wskazać należy, że w przypadku energii elektrycznej - strony umowy mogą określić inną wysokość bonifikat. Parametry techniczne paliw gazowych lub energii, warunki zapewnienia ciągłości i niezawodności dostaw oraz standardy jakościowe obsługi odbiorców zostały określone w ww. Rozporządzeniu Ministra Gospodarki. W przypadku energii elektrycznej przepisy Rozporządzenia, określające parametry techniczne energii dla grup przyłączeniowych I i II (podmioty przyłączone do sieci o napięciu wyższym lub równym 110 kV), mają charakter względnie obowiązujący. Dla tych podmiotów parametry techniczne energii mogą być zastąpione w całości lub części innymi parametrami określonymi przez strony w umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji, bądź umowie sprzedaży. Podobnie jest w przypadku VI grupy przyłączeniowej (tymczasowe przyłącze) - strony umowy określają parametry energii. W ramach standardów jakościowych obsługi odbiorców przedsiębiorstwo dystrybuujące energię elektryczną jest zobowiązane m.in. do przyjmowania reklamacji dotyczących dostarczania tej energii, bezwzględnego przystępowania do usuwania wszelkich zakłóceń w dostarczaniu, spowodowanych nieprawidłową pracą sieci, udzielania informacji o przewidywanym terminie wznowienia dostarczania przerwającego z powodu awarii, powiadamiania odbiorców o terminie i czasie trwania planowanych przerw w dostarczaniu, rozpatrywania w terminie 14 dni od dnia zgłoszenia (chyba, że strony w umowie określiły inny termin) wniosków lub reklamacji odbiorców w sprawie rozliczeń i udzielenia odpowiedzi, nieodpłatnego udzielania informacji w sprawie zasad rozliczeń oraz aktualnych taryf, na pisemny wniosek odbiorcy w miarę możliwości technicznych i organizacyjnych do sprawdzenia dotrzymania parametrów jakościowych energii elektrycznej.

Mając powyższe na uwadze, wskazać należy, że przepis art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 Pr. Energ. jest wyrazem nałożonego przez ustawodawcę obowiązku wskazywania przez przedsiębiorców wszystkich ww. elementów umów. Posłużenie się zwrotem umowa powinna zawierać „co najmniej” oznacza, że przedsiębiorca nie może rezygnować z wypełnienia tego obowiązku. Wśród obowiązków włożonych na przedsiębiorcę energetycznego - ustawodawca wymienia obowiązek zawarcia w umowie postanowienia określającego wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, jak również obowiązek zawarcia postanowienia określającego parametry techniczne paliw gazowych lub energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców. Obowiązków tych nie dopełnił powód. Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy (w tym w aktach administracyjnych) powód zawarł w stosowanych przez siebie wzorcach umownych postanowienia określające prawa i obowiązki konsumentów i przedsiębiorcy energetycznego w postaci

wyodrębnionych, ale stanowiących integralną ich część Ogólnych Warunków. Na podstawie przeprowadzonej analizy Ogólnych Warunków stwierdzić należy, że powód umieścił w nich jedynie postanowienia dotyczące bonifikat i upustów, jednakże nie zostały one skonkretyzowane i w tym celu powód odesłał konsumentów do zapisów Taryfy. Co prawda konsumenci mają możliwość zapoznania się z postanowieniami Taryfy, niemniej jednak zabieg taki nie czyni zadość obowiązkowi ustawowemu wyrażonemu w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 Pr. Energ. Z przepisu tego wynika bowiem, że zapis dotyczący wysokości bonifikaty, jak i parametrów technicznych musi być wprost uczyniony w umowie. Konsument w zamiarze ustawodawcy nie ma obowiązku poszukiwania tych informacji we własnym zakresie.

Powyższe wyczerpuje również zgłoszony przez powoda zarzut naruszenia art. 9g ust. 12 Pr. Energ.

Reasumując, w ocenie Sądu decyzja Prezesa UOKiK w kwestionowanym zakresie jest właściwa.

Odnosząc się natomiast do zgłoszonego przez powoda zarzutu naruszenia art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 111 u.o.k.k. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie Sąd uznał, iż kara nałożona przez Prezesa UOKiK odpowiada wadze naruszonych przez powoda obowiązków wynikających z ustawy. Zgodnie z art. 106 u.o.k.k. Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Podkreślenia wymaga, że Prezes UOKiK wydając decyzję o nałożeniu kary działa w ramach tzw. uznania administracyjnego, powinien kierować się zasadą równości i proporcjonalności. Podnosi się także, iż kary nakładane powinny być w szczególności wówczas, gdy na skutek stosowania praktyki odniesione zostały korzyści finansowe, z powodu zaś rozproszenia podmiotów poszkodowanych tymi praktykami mało prawdopodobne jest wystąpienie przez nie z roszczeniami odszkodowawczymi. Pogląd ten znajduje swe potwierdzenie w orzecznictwie, w którym uznano, iż kara powinna pozostawać we właściwej proporcji do potencjału ekonomicznego sprawcy oraz korzyści, jakie osiągnął lub zamierzał osiągnąć. W niniejszej sprawie Sąd uznał, że powód stosował postanowienia o treści tożsamej z postanowieniami wpisanymi już do rejestru, jak również nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, zatem mając na uwadze wagę naruszonych przez powoda obowiązków oraz charakter stosowanych przez niego klauzul oraz zakres zaniechań wysokość wymierzonej przez Prezesa UOKiK kary należy uznać za zasadną.

Ponadto odnosząc się do zakwestionowanej przez powoda podstawy ustalenia wysokości kary Sąd uznał, że Prezes UOKiK dokonał właściwych ustaleń. Zgodnie z art. 106 u.o.k.k. przy ustalaniu wysokości kary Prezes UOKiK bierze pod uwagę wysokość przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. W przepisie tym nie ma mowy o ustaleniu wysokości kary w oparciu o przychód osiągnięty z umów zawartych w oparciu o stosowane wzorce umowy w brzmieniu zawierającym zakwestionowane postanowienia. W roku poprzedzającym rok nałożenia kary powód osiągnął przychód w wysokości (...) złotych, zatem Prezes UOKiK dokonał właściwego wyliczenia.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie drugim wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Przedmiotowe powództwo zostało oddalone w całości, a zatem na powodzie - (...) spółce akcyjnej w W. ciąży obowiązek zwrotu pozwanemu kosztów procesu, które poniósł w związku ze swym udziałem w sprawie. Dlatego Sąd na podstawie § 14 ust. 3 pkt 2 w związku z § 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163. poz. 1349 ze zm.) zasądził od pozwanego kwotę 360 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł jak w sentencji.

SSR (del.) Magdalena Kurc-Mazurkiewicz

ZARZĄDZENIE

(...)